

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS SAVAITRAŠTIS

2008 m. rugpjūčio 19 d.

Eina nuo 1988 m.
spalio 28 d.

Nr. 35 (817)

Istorikai iki šiol negali susitarti dėl tikslaus žuvusių už Tėvynę partizanų skaičiaus. Jauni vyrai, stoję ginti Lietuvą nuo šimteriopai gausesnio okupanto, šioje kovoje liko „vienuiueni“. Ginkluota kova buvo tas kelias, kuris atvedė į partizanų gretas ir Klemensą Rušinską-Genį (g. 1929 m., kuopos vadą), Vytautą Trepėnaitį-Šalmą (g. 1929 m. kuopos žvalgybos skyriaus vadą), Vytautą Būdžių-Vytenį ir Juozą Pijų Gaščiulį-Dagilių. Sie Tauro apygardos Kęstučio rinktinės 69 kuopos partizanai žuvo 1949 m. vasario 4 d. Sarmačinų kaime. Liudvika Šniprūnienė iš Vilkaviškio, gyvenusi tuo metu kaimynystėje, gerai prisimena tą balsią pavakarę (ji, beje, teigia, kad miško broliai žuvo 1947 m.): „Kaip skėriai iš visų pusiu pradėjo suputi Dėdelessodybą. Pajutę pavojų keturi partizanai dar bandė prasiveržti į netoli ese esantį miškelį, bet prieš buvo labai daug“.

Iškilmingas šv. Mišias Vilkaviškio katedroje už žuvusiuosius aukojo monsinjoras Alfonsas Svarinskas. Jis pasakė prasmingą pamokslą apie meilę ir pareigą Tėvynei, prašė visų laikytis Dešimties Dievo įsakymų.

Po šv. Mišių virtinė automobilių nusidriekė Sarmačinų kaimo link. Esame dėkingi Pilviškių seniūnui V. Judickui, pasirūpinusiam, kad kaimo keleliai, kuriais teko važiuoti iki LGGRTC pastatyto paminklo, būtų pravažiuojami. I renginį atvyko daug garbingų svečių: žuvusiųjų giminės, artimieji, buvę tremtiniai, šauliai iš įvairių respub-

likos vietų, Vilkaviškio krašto muziejaus darbuotojai. Kankinys už laisvę mons. Alfonsas Svarinskas pašventino paminklą. Jis priminė susirinkusiesiems vyskupo M. Reinio žodžius: „Tebus pašlovinti nenusilenkę prieš netiesą“. Samarčiuose žuvę jauni vyrai būtų galėję auginti vaikus, puoselėti savo Tėvynę, kurią mylėjo labiau už gyvenimą. Apie tai kalbėjo žuvusiųjų artimieji – Vytauto Trepėnaičio-Šalmo brolis ir sesuo.

Atkurtos Tauro partizanų

apygardos vado pavaduotojas Vytautas Raibikis pažymėjo, kad šiandien trūksta to pasiryžimo ir dvasios stiprybės, kurią turėjo jaunoji karta, per 20 nepriklausomybės metų išsiugdžiusi galingą Tėvynės meilę. Jis apgailestavo, kad renginyje maža jaunų žmonių. Vytautas Raibikis pasigedo valdžios vyru įnašo statant ir prižiūrint paminklus. Beje, į renginį neatvyko né vienas savivaldybės atstovas.

Šiurpias dienas prisiminėlio renginio iniciatorius, bu-

vęs partizanų ryšininkas Vytautas Sedzeniauskas, prisidėjės tvarkant paminklo aplinką. Su ašaromis akysė jis pasakojo apie jaunų patriotų pasiaukojimą, jų ryžtą ir atsidavimą, ištikimybę partizano priesakai. Labai prasmingai nuskambėjopartizanų dukters Martinos Aštrauskaitės-Bikuličienė išsakyto mintys apieistorinio atminimo saugojimą. Pasidžiaugta Romo Eidukevičiaus vadovaujamomis jaunomis šaulėmis, stovėjusiomis garbės sargyboje prie vėliavų.

Renginio pabaigoje LPKTS valdybos narė Birutė Kažemėkaitė įteikė šauliui Vytautui Sedzeniauskui LPKTS II laipsnio žymenį „Už nuopelnus Lietuvi“.

Sventei iškilmingą foną sudarė ansamblis „Atmintis“ dainininkų, vadovaujamų D. Barauskienės, ir šaulių ansamblio, vadovaujamamo Algimanto Šerono, atliekamos dainos.

Dalija Agota KARKIENĖ,
LPKTS Vilkaviškio filialo pirmininkė

Prie pašventinto paminklo susirinkę žuvusiųjų giminės, artimieji, kiti garbingi svečiai

Romo Eidukevičiaus nuotr.

Satrijos raganai atejo sunkus metas

Praėjusių savaitę viešasis diskursas (žiniasklaida) vėl atsiminė apie neliečiamąjį „lygintuvų dėžių“ kunigaikštienę Kazimirą Prunskienę, kuri, tarytum Maskvai įsakius, mėgino Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo aušroje stabdyti Lietuvos nepriklausomybės moratoriumą. Buvęs ilgametis LPKTS narys Balys Gajauskas jai iškėlė bylą pakartotinai, bet nieko nepavyko: valdžioje įsitvirtinusi kunigaikštienė perspėjė netgi Aukščiausiojo Teismo nutartį. Šių dienų aktualijų pranešimuose aiškėja tikroji prasmė.

„Tas pavadinimas „Šatrija“ atsirado iš mūsų pokalbio

su tais žmonėmis ir greičiausiai tos kortelės gamintojai pavartė tą asmenį, kalbėjusių su manimi, informaciją, kad surastą tekstą ir važiavimui į Vokietiją kažkokias įforminimo detales. [...] Man reikėjo pasakyti kokį nors simbolinį žodį, kuriuo aš galėčiau paškambinusi, neminédama savo pavardės, prisistatyti. [...] Buvo tokia mintis, kad šiam tikslui tiktu tik koks nors raganos simbolis. Vienas klause, kokį pavadinimą būtų galima sau priskirti. Nei savo vardo, nei gražaus pavadinimo tokiu tikslu nesugalvosi. Aš sakiau, vienintelę raganą žinau – tai Šatrijos ragana“, – trečiadienį LNK žiniose paro-

dytame – 1991 metais Italijoje darytame vaizdo įraše kalba dabartinė žemės ūkio ministrė K. Prunskienė.

Tą pačią dieną K. Prunskienė surengė spaudos konferenciją ir pasisakė pretenduojanti į Lietuvos premjerės postą. Aiškėja ir tolesnės „būsimos premjerės“ švarinimosi aplinkybės. Žiniasklaida pranešė, kad Valstiečių liaudininkų lyderės Kazimiro Prunskienės galimo bendradarbiavimo su KGB bylą nagrinėjusio Vilniaus apygardos teismovienas iš vadovų Konstantinas Ramelis yra kandidatas į Seimą valstiečių liaudininkų sąraše.

(keliamas į 3 psl.)

Aptartos aktualijos

Rugsėjo 14 d. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos salėje įvyko LPKTS valdybos ir TS-LKD politinių kalinių ir tremtinių frakcijos valdybos bei tarybos posėdžiai.

LPKTS valdybos posėdyje buvo aptarti Finansų komiteto siūlymai, LPKTS 20-mečio minėjimas, svarstyti aktyvių sajungos narių, siūlomų apdovanoti žymeniu „Už nuopelnus Lietuvi“, kandidatūros. LPKTS tarybos pirmininkas Edvardas Strončikas pristatė Tauragės ir Šilalės filialų organizuojamo žygio Kęstučio apygardos partizanų takais, įvykiančio spalio 4 d., maršrutą.

LPKTS skyrė lėšų švedų žurnalisto Jono Ohmano ir LPKTS narių Dalios Maciu-

kevičienės bei Jono Cimbalio, pastangomis gauto latvių režisieriaus Edvino Snottkės dokumentinio filmo „Sovietų pasaka“ įgarsinimui lietuvių kalba. Filmą rengiamasi demonstruoti spalio 8 d. 17 val. Vytauto Didžiojo universiteto salėje, Kaune.

* * *

TS-LKD PKT frakcijos valdybos posėdyje buvo iškeltos frakcijos tarybos pirmininko kandidatūros: Birutės Kažemėkaitės ir Petro Musteikio. Taip pat nuspresta informacinių agitacinių medžiagų apie TS-LKD Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos kandidatus į LR Seimą spaustinti „Tremtinyje“.

(keliamas į 2 psl.)

Aptartos aktualijos

(atkelta iš 1 psl.)

* * *

TS-LKD PKTF tarybos posėdyje buvo renkamas tarybos pirmininkas. Juo tapo Petras Musteikis. Naujasis frakcijos tarybos pirmininkas pavaduotojas pasirinko Antaną Joči ir Juozą Stanėnā.

Politines aktualijas apžvelgė Seimo narys dr. Povilas Jakučionis. Jis liūdnai teigė, kad Vyriausybė išeidama palieka ne tik neigiamą biudžetą, tuščią privatizavimo fondą, bet ir didelę valstybės skolą. Baigiamą naikinti gen. mjr. J.Kronkaičio kurta Lie-

tuvos gynybos sistema. Prieš Tėvynės sajungos-Lietuvos krikščionių demokratų partiją pradėtos naudoti „juodosios“ technologijos.

TS-LKD PKTF pirmininkė V.V.Margevičienė pranešė, kad Kultūros ministerija jau sudarė darbo grupę Rezistencijos ir tremties muziejų reikalams spręsti. I darbo grupę yra įtraukti ir keli šiu muziejų vadovai, LPKTS nariai. Seimo narė kalbėjo apie sunkią ekonominę valstybės padėti, apgailestavo, kad dabartiniai partijos pavadinime nebeatsispindi Tėvynės sajungos da-

liamiesantys politiniai kaliniai ir tremtiniai. Jai pritarė ir TS-LKD PKTF valdybos pirmininkas Algirdas Blažys, perskaitės frakcijos valdybos pareiškimą TS vadovybei, kuriame reikalaujama, kad Tėvynės sajungos pavadinime atsispindėtų Političių kalinių ir tremtinų frakcijos pavadinimas.

Frakcijos tarybos posėdyje taip pat pasisakė: A.Dumčius, E.Strončikas, A.Švenčionis, R.Pankevičius, A.Bagdonavičienė, J.Marcinkevičienė, A.Ramanauskaitė-Skokauskienė, J.Cimbolaitis.

„Tremtinio“ inf.

Kariuomenėje stabdomas Šauktinių kvietimas ginti Tėvynę

Rugsėjo 15 d. į Seimo posėdį atsakyti į parlamentarams rūpimus klausimus buvo pakviestas Krašto apsaugos ministras J.Olekas. Sunerimusiems dėl Rusijos agresyvumo Seimo nariams ministras terado atsakymą, kad Lietuva nuo praėjusio pirmadienio nustojo kvieсти šauktinius. Neatsižvelgdamas į dabartinę situaciją ministras demonstravo tuščią priešrinkiminę optimizmą ir tvirtino esą Lietuva esanti geriau pasirengusi gynybai nei "anksčiau".

Atvykęs į Seimą krašto apsaugos ministras informavo esą įvykės Valstybės gynybos tarybos posėdis: „Galime konstatuoti, kad Lietuvos pasirinktas ir nacionaliniuose strateginiuose dokumentuose įtvirtintas saugumo ir gynybos politikos kursas yra teisingas. Mūsų gynybos pagrindas yra NATO 5 straipsnio teikiamus kolektivinės gynybos garantijos“.

Vėlesniuose teiginiuose ministras aiškino, kad, nežiūrint į tai, jog NATO tik dabar realiai pradėjo svarstyti gynybos mechanizmą, kaip apginti Baltijos šalis galimos agresijos atveju, nežiūrint į JAV ekspertų raginimus Baltijos šaliams pačioms pasirūpinti savo saugumu bent pirmomis galimos agresijos dienomis, tvirtino darantis viską, kad agresija neįvyktų. Visos pastangos įdėtos tik dėl to, kad agresija neišliktu Lietuvos ir nieko nerā sugalvota atvejui, jei atvira agresija Lietuvai grėstų.

Aršiai ministrą savo argumentais užpuolė Tėvynės sajungos frakcijos Seime narė Rasa Juknevičienė. Ji paklausė ministro, ką jis manąs apie LR Prezidento, kuris tuo pat metu yra ir Vyriausiasis gynybinių pajėgų vadas, užsienio žiniasklaidai duotą interviu. Jame V. Adamkus tiesiog pasakė: „Jeigu pamėliai Rusijoje sumanytų užimti Lietuvą, jie tai padary-

tų per keletą minučių“.

Ministras tik patvirtino, kad mes turime visus pajėgumas, kurie gali duoti atkirtį užpuolikams. Be to jis teigė, kad esame integrali Šiaurės Atlanto Aljanso dalis. Mes nevystome visų karinių pajėgų, kurias turi kariuomenės: „Jeigu jūs klausiate apie laivyną, tai mes laivų neperkame, povandeninių – nestatome. Mes nekuriame kitų sistemų, kurias turi mūsų partneriai, bet turime savo nišą, kurią užpildome ir NATO – yra ir greito reagavimo pajėgos, kuriose mes taip pat būdime. Šiandien ruošiamės ne okupavus kraštą ginti, kaip tai yra atsitikę Lietuvos istorijoje ne vieną kartą, bet ruošiamės tam, kad Lietuva nebūtų okupuota“.

Tada ministro paklausė dr. P.Jakučionis. Jam buvo įdomu sužinoti, kaip bus įgyvendintas LR Konstitucijos 39 straipsnis, reikalaujantis šalį ginti reikalui esant kiekvienam pilieciui: „Ir kaip mes tą kiekvieną pilietį ar bent daugumą jų, jaunimą ruošame gynybai? Štai jūs sakote, kad šaukimo nevykdysime. Finansavimas ne 2 proc., o beveik du kartus mažesnis – 1,16 proc. Tai kaip mes čia ruošiamės? Iš tikro NATO reaguoją pirmiausia rezoliucijomis. Kai svetimi lėktuvai įsiveržia į mūsų erdvę, tai NATO lėktuvai nepakyla iš savo bazės“.

Be to, P.Jakučionis teivosi apie Šaulių sajungą, kodėl neturi nei kadry, nei bázés, nei reikiamo finansavimo. Jis klausė, kaipgi elgsimės su Šaulių sajunga?

Ministras atsakė labai paprastai: „Garantuojame Lietuvos žmonėms, kurie yra pasiryžę rengtis tėvynės gynybai, keletą galimybų“. Jis nepa-neigė, kad bus sukurtos galimybės tarnauti profesionaliai kariuomenėje ir toliau likti apsimokius ir pasirengus Tėvynės gynybai. Taip pat bus

sudarytos sąlygos ateiti į savanorių pajėgas. Jis tvirtino esą stiprinama Šaulių sajunga ir darbas su jaunimu tiesiogiai per jaunimo organizacijas ir per Švietimo ministeriją bei mokyklas. Esą tam skiriamos papildomas lėšos, skirtos krašto apsaugai ir nukreipiamos įvairiems jaunių renginiams.

Tačiau vienas kuriožiausiai ministro atsakymo momentų buvo tai, kad siūloma įdiegti nacionalinę gynybos dieną, kurią kiekvienas: ar vaikinas, ar mergina, būtų supažindinti su Tėvynės gyniba ir galbūt vėliau pasirinktų tobulinimosi kelią. Pasirodo, Konstitucijos nuostata galima įgyvendinti per vieną specialiai tam skirtą dieną, kurios metu susidomejusiems jaunimai kaičiamas galbūt iš tolo bus parodytas kovinis ginklas...

Vis tik Seimo narė R.Juknevičienė buvo neperkalbama. Ji aštriai kėlė klausimą apie mobilizacijų rezervą. Mobilizacijos rezervas reikalingas tuo atveju, kai šalį puola agresorius ir tautai reikia mobilizuoti ir siuštinti Tėvynės didesnes pajėgas, neįšiaip paprastai laiko taikos metu. Mobilizacijos rezervas – tai karinis praktikas apmokyti žmonės, žinantys, ką ir kaip reikia daryti su ginklu rankose karo atveju. Panaikinus šauktinių kariuomenę, toks rezervas dingsta. Lygiai taip pat pranėjsta ir visuomenės palaikymas. Kokia motina neparemtų Lietuvos kareivio, žinodama, kad jos sūnus ar sūnėnas taip pat tarnauja Tėvynei? Tačiau samdinių kariuomenės atveju tai išnyksta.

J.Olekas atsakė, kad Lietuva įsigijo modernesnės ginkluotės: „Kaip tik šiandien Lietuva įsigyja kitą šaunamajį ginklą, kur kas modernesnį, nei turėjo“. Tačiau kas prireikus iš to šaunamojo ginklo šaus?

Ingrida VĖGELYTĖ

Kviečiame Seime paminėti Lietuvos valstybės atkūrimo 90-metį ir partizanų vado žūties metines

Rugsėjo 19 d. 14 val. Seime įvyks renginys, skirtas paminėti Lietuvos valstybės atkūrimo 90-metį ir Lietuvos laisvės kovos sajūdžio tarybos nario, Žemaičių partizanų apygardos vado Vlado Montvydo-Žemaičio žūties 55-ąsias metines. Taip pat minėjime bus akcentuotas mūsų valstybinės Trispalvės 90-asis gimtadienis.

Šis minėjimas yra susijęs su 1918 metų vasario 16 dieną Lietuvos Tarybos Nepriklausomybės Akto paskelbimu. Tačiau nepriklausomybės paskelbimas buvo ištiso proceso ir veiksmų seką. Renginio sumanytojai akcentuoja būtent 1917 metų rugsėjo 18–23 d. Lietuvos Tarybos delegatų Vokietijos reichkancleriu praneštą notifikacijos tekstą, kuriuo kreipiasi į Vokietiją dėl Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo de facto:

“Lietuvos Tarybos delegatų Vokietijos reichkancleriu praneštas notifikacijos tekstas. Kaizerinei Vokietijos valdžiai: Lietuvos Taryba, vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdamasi pripažintą tautų apsisprendimo teise ir lietuvių Wilna konferencijos nutarimu 1917 metų rugėjo mėn. 18–23 d. skelbia atkurianti nepriklausomą, demokratinius pagrindais suvertatyti Lietuvos valstybę su sostine Wilniumi ir tą valstybę atskirianti nuo visų valstybių rūšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis. Drauge Lietuvos Taryba pareiškia, kad Lietuvos valstybės pagrindus ir jos santykius su kitomis valstybėmis privalo galutinai nustatyti kiek galima greičiau sušauktas Steigiamasis Seimas, demokratiniu būdu visų jos gyventojų išrinktas”.

1918 metais pasiektais pirmasis Lietuvos valstybės pripažinimas to meto Vokietijos karinės administracijos valdymo sąlygomis buvo didelis įvykis. VIII sesija. 1918 m. balandžio 25 d.

Laikinajame Lietuvos Tarybos bute vykusiam renginyje, kuriam pirmininkavo A.Smetona, buvo iškeltas ir vėliavos klausimas.

“J.Šaulys referuoja: Kon-

ferencija neturėjo laiko ir pavadė Tarybai sudaryti komisią tam klausimui išrišti. Lietuvos nepriklausomybė paskelbus vėliavos klausimas pavidarė aktualus. Tarybos prezidiumas pakvietė į komisiją ponus Basanavičių, Daugirdą ir Žmuidzinavičių, kurie nustatė vėliavą ir suraše tokį protokolą: Protokolas dėlei tautiškos vėliavos spalvų nustatymo.

Zemaičių partizanų apygardos vadas Vladas Montvydas-Zemaitis

Apačioje pasirašiusieji komisijos nariai, apsvarstę įvairių spalvų kombinacijas, apsistojo ties trispalvė vėliava, susidedančią iš raudonos spalvos apačioje, žalios viduryje ir geltonos viršuje. Senoviškasis lietuvių tautos ženklas – Vyčis ant raudono lauko turėtų būti viršuje kairiajame vėliavos kampe arba jos viduryje talpinamas”. Taip pat buvo balsojama, ar patvirtinti komisijos nustatytą vėliavą. Vienbalsiai nutarta patvirtinti.

Prie šių minimų datų renginio organizatoriai mano esant prasminga paminėti ir faktą, kad 1944 m. kūčių vakarą enkavedistai sudegino partizanų vado Vlado Montvydo namus. Renginyje turėtų dalyvauti pasvetimus žmones augę ir sunkią našlaičių dalią patyrę Vlado Montvydo-Žemaičio vaikai. Vladas Montvydas-Zemaitis rūpinosi ir visos Lietuvos partizanų veiklos, centrinio vadovavimo reikalais.

Renginį Seime organizuoja Pasipriešinimo okupacijai režimams dalyvių ir nuo okupacijų nukentėjusių asmenų teisų ir reikalų komisijos pirmininkas Antanas Stasiškis.

“Tremtinio“ inf.

Šatrijos raganai atejo sunkus metas

(atkelta iš 1 psl.)

2003 m. šis teismas reabilitavo K. Prunskienę ir paskelbė, jog apie politikės sąmoningą bendradarbiavimą su sovietų saugumu nėra įrodymų. K. Rameinis éjo šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirminko pareigas, vadinas, faktiškai vadovavo bylos lemtį nulémusiems teisėjams. Tuo tarpu spalio 12 d. vyksiančiuose rinkimuose šis asmuo kandidatuota į Seimą Lietuvos valstiečių liaudininkų sajungos (LVLS) sąraše daugiamandatejé apygardoje. Jo pavidé įrašyta 17-uoju numeriu. K. Rameinis Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus pirminko pareigas šalia kitų jeina ir bylų skirstymas konkretiems teisėjams. Tačiau pats K. Rameinis sako, kad kaip pirmininkas nedaré įtakos K. Prunskienei palankiai susiklosčiusios bylos baigčiai, taip pat teigia, jog negaléjo turėti įtakos ir šios bylos paskyrimui konkrečiam teisėjui: "Niekada pirmininkai neturi įtakos bylos baigčiai, nes yra tūkstančiai bylų. O aš jos (K. Prunskienės – „Delfi“) tuo metu net nepažinojau. Iš matymo, aišku, žinojau, bet jokių reikalų neturéjau. O skirstant bylas, tai jos skirstomos pagal numerius: man atneša 208, 209, 210 bylą, aš net turinio nežinau. Tai ir skirstau – vienam teisėjui, kitam ir taip toliau. Aš eilės tvarka skirsčiau, o bylos sudėliotos abécélés tvarka".

Tiesa, jis prisiminé, kad tuomet bylą paskyré vienai teisėjai, tačiau ji kreipėsi į jį prašydama sudaryti trijų teisėjų kolegiją, nes esą byla labai sudétinga. Paklaustas, ar kreipusis šiai teisėjai K. Rameinis veikiausiai jau turėjo žinoti apie bylos turinį, buvęs teisėjas saké, jog taip nebuvó – jam esą tik pranešé, kad byla sudétinga ir būtina sudaryti kolegiją.

Būtų labai keista, jei teisėjas nebūtų žinojęs visų minėmų peripetių. Svarbiausia, kad Liustracijos komisiją sudomino viešai paskelbtai nauji duomenys apie vadinančią „Šatrijos“ bylą.

Komisijos pirmininkas Algimantas Urmonas BNS saké siūlysią komisijos nariams įvertinti LNK žinių paskelbtus duomenis.

“Istorinių rusų žemų” užgrobimo planas

Jungtinė Amerikos Valstybių laikraštis „Christian Scene Monitor“, komentuodamas Rusijos įvykdytą galutinę Pietų Osetijos ir Abchazijos okupaciją ir suvaidintą šių separatistinių regionų vadeivų paskelbtos „nepriklausomybės“ pripažinimą, pažymi, kad nei JAV, nei kita kuri NATO valstybė nesiims jokių karinių veiksmų, kad apgintų Maskvos puolamą ir draskomą Gruziją. Šis įtakingas Amerikos laikraštis rašo: „JAV įklimo Irako ir Afganistano karoose. Tad kas gali užsimanyti kariauti su Rusija dėl grąžinimo Grujijai atplėstas provincijas? Be to, Vakarai neturi diplomatinių ir ekonominės svertų paveikti Rusiją, turinčią didžiules dujų ir naftos atsargas“. Kitaip tariant, nebent gali tik patriukšmauti tarptautiniuose forumuose, o į tai Maskva nekreipia jokio dėmesio. Todėl Rusijos prezidentas Dmitrijus Medvedevas, aiškindamas paskelbtus penkis Rusijos užsienio politikos principus, dalija interviu televizijų kompanijoms ir

laikraščiams. Jei pirmuojuose punktuose kalbama abstrakčiai apie ketinimus laikytis tarptautinės teisés principų, vystyt santykius su „civilizuotomis tautomis“ ir panašius nieko konkrečiai ne- įpareigojančius dalykus, tai svarbiausiai yra du paskutinieji – ketvirtasis ir penktasis užsienio politikos punktai. Ketvirtasis užsienio politikos principas skelbia: besalyginiu prioritetu mums yra mūsų piliečių gyvybės ir garbės gynimas, kur tie piliečiai bebūtų ar begyventų. Tuo ir vadovaujamės savo užsienio politikoje. Taip pat ginsime mūsų verslininkystės interesus bet kur užsienyje.“ D. Medvedevas pažymėjo: „Visiems turi būti aišku, jog duosime ryžtingą atkirti prieš bet kokius agresyvius išpuolius ir nubausime tų išpuolių sukėlėjus.“

Bene svarbiausias ir agresyviausias penktasis užsienio politikos principas. Tai įteisintas Rusijos imperijos „istorinių žemų“, arba bent atsiskyrusių atsiémimas, pirmiausia buvusių SSRS respublikų paverti-

mas klausiomis Maskvos marionetėmis. D. Medvedevas ši svarbiausiai punktą papildoma paaškino be diplomatičių gudrybių ir ceremonijų: „Rusija, kaip ir kitos pasaulio valstybės, turi regionus, kuriuose yra jų teisėti (!) interesai. Taip pirmiausia regionai, kuriuose atsirado valstybės, su kuriomis mus – Rusiją – sieja ne tik draugystės, bet ir istorinės tradicijos. Su ypatingu dėmesiu dirbsime tuose regionuose, ypač artimiausią kaimynų valstybėse, kad jose nugalėtų draugystė su mumis. Tuo pagrindu aš vadovaujuosi vykdymas mūsų užsienio politiką. Artimiausia ateitis priklausys ne tik nuo mūsų. Jis priklausys nuo mūsų draugų bei partnerių tarptautinėje bendruomenėje. O jie turi pasirinkti.“

Be diplomatinių ceremonijų ir užuolankų aiškiai pasakyta, kurios vyriausybės, prezidentai ir premjerai turi būti Rusijos kaimynystėje arba Putino–Medvedevo įvardytose „istorinėse rusų žemėse“. Tai reiškia, kad vietinėms

„penktosioms“ kolonomis, esančioms Baltijos valstybėse, kurių atstovai vadovauja atskiroms partijoms ir yra įsitvirtinę finansų ir verslo struktūrose, jau duotas įsakymas ilgai nedešiant veikti. Lietuvoje, dirva po Seimo rinkimų būsimai pro-rusiskai vyriausybei aktyviai purenamą traktoriais ir buldozeriais. Vien tik pasiklausius Rolando Pakso kalbą aiškū, kam tarnauja šis politinis veikėjas. Kalbėdamas Visagine (R. Pakso į savo gerbėjus kreipėsi rusų kalba) dėstė, kaip jis keisiąs Lietuvos įstatymus ir leisiąs naudoti rusų kalbą bei keisti vietovių pavadinimus. Anot R. Pakso, nenormalu, kai Rusijos kaimyno prezidentas atstovauja ne lietuvių, o amerikiečių tautos ir vyriausybės interesams. Su „didžiuojou kaimynu“ jis pasirengės dirbtį petis petin, ranka rankon. Mūsų nelaimė, kad ne vienas R. Pakas tam pasirengės. Putinas su Medvedevu gali džiugauti – jų paskelbtos užsienio politikos strateginės mašinos sraigtelis gali sėkmingai suktis ir Lietuvoje.

Kremlius jau padalijo Europą

Maskvos dienraščio „Izvestija“ politologas Maksimas Jusinas, remdamasis Rusijos užsienio reikalų ministrijos paskelbtomis išvadomis, suskirstė Europos Sąjungos valstybes į tris grupes: rusofobus, rusofilus ir nuosaikiuosius, kitaip tariant, Rusijos priešus, draugus ir lobistus ES viduje bei vadinamuosius nuosaikiuosius. Pagrindiniai rusofobais paskelbtos Baltijos valstybės ir Lenkija bei prie jų „prisijungusios“ Didžioji Britanija ir Švedija. Švedija Rusijos priešo vardą užsitarinavo po to, kai Švedijos užsienio reikalų ministras Karlas Bildtas Rusiją po agresijos Gruzijoje prilygino 1938 metų hitlerinei Vokietijai, užgrobusi Čekoslovakiją, o Gruzijos prezidentą Michailą Saakašvilį pavadino savo draugu. „Santūriomis“ Rusijos kritikėmis įvardytios Čekija, Vengrija ir Rumunija, esą atsisakiusiomis Varšuvos ir „pribaltų“ vykdomo Rusijos, kai kur keliančios pavojų, priemiasiai – artimiausiemis kaimynams, šmeižimo ir puolio. Prie nuosaikių priskiriama Danija, nepaisant Maskvos užsipuolimo už tai, kad neįsdavė Rusijai buvusio Čečėnijos Ičkerijos vicepremiero Achmedo Zakajevu. Maskva ypač džiaugiasi, jog pati gausiausia ES valstybių

grupė tapo pragmatiškais neutralais, suprantančiais, kad bloginti santykius su branduoline galybe Rusija, Jungtinė Tautų nuolatinė Saugumo Tarybos nare, ypač, kai sėdima ant Rusijos dujų ir naftos adatos, jokiui būdu nevalia. Prie tokų pirmiausiai priskiriamos Slovakija, Slovénija ir Bulgarija, kurių, pasirodo, nepavyko užkrēsti rusofobia dėl tų pačių priežascių. Be to, pabrėžiama, kad dauguma bulgarų myli Rusiją, kažkada padėjusių jiems išsilaisvinti iš turkų priėspaudos. Prie beveik „savų“ priskiriama ir Ispanija, nors ir susirūpinusi dėl Rusijos užgrobtų Pietų Osetijos ir Abchazijos „nepriklausomybės“ pripažinimo, bet vykdanti aktyvų Madrido ir Maskvos dialogą netgi tada, kai Ispanijoje netruksta perspėjimų pamastytai, kas atsiskaitė, jeigu Ispanijos baskų ar katalonų separatistai sumanytų paprašyti Maskvos „pripažinimo“.

Tam tikrų rūpesčių kelia ir kaimyninė Suomija, anot „Izvestijų“ politologo Maksimo Jusino, „atsidūrusi dviprasmiškoje situacijoje. Tamprūs ekonominiai santykiai su Rusija neleidžia jai prisijungti prie agresyvių Rusijos kritikų. Bet Maskvos advokatu Helsinkis vargu ar taps, nes suo-

miai priversti skaitytis su švedų ir pabaltjiečių užimta pozicija. Baltiškas solidarumas mūsų šiaurės kaimynams – ne tuščios deklaracijos“.

Rusofilėmis, Maskvos lobistėmis Europos Sąjungoje, iš esmės atsisakiusiomis užsispulti Rusiją dėl Kaukazo įvykių, įvardyto Olandija, Austria, Portugalija, Airija ir Malta. Tikraja Rusijos advokate ES, dargi užtarėja ir gynéja nuo lenkų, pabaltjiečių, briutų ir švedų, yra pirmiausia Prancūzija, savo lobizmu vykdanti svarbiausią rolę, nes vadovaujasi ypatinga Rytų politika, reiškiančia strateginę partnerystę su Rusija. Tokiai politikai iš esmės pritaria ir Vokietija. Todėl Maskvoje neatsidžiaugiamama, kad Prancūzijos prezidentas N. Sarkozy, netgi ES užsienio politikos koordinatorius Chavjeras Solana, faktiškai atsisakė imties bet kokių apčiuopiamų sankcijų prieš Maskvą po Gruzijos užpuolimo. Tenka sutikti su Vokaru ir net pačios Rusijos politologais, tvirtinančiais, kad Rusija Europos Sąjungą laiko „nulio vietoje“, nes ir Prancūzijos prezidentas N. Sarkozy, ir Vokietijos kanclerė A. Merkel bei bendrijos užsienio politikos koordinatorius Ch. Solana faktiškai kapituliavo prieš Maskvą, beje, besalygiškai vadovauda-

miesišenu baiļių ir vadinančių pragmatikų principu, jog geriau netampytį Maskvos meškos už ūsų, nes gali skaudžiai įkasti. Toks elgesys labai primena klausinių klerkų elgesį su šeimininku.

Be Vokietijos ir Prancūzijos vadovų, tarp klerkų priimantų įvairių padlaižio laurus stengiasi užsidėti Italijos premjerės Silvio Berluskonis. Vėl grižę į Italijos premjero postą beveik kiekvienoje savo kalboje Romoje ar Briuselyje jis vadina tikrąjį Rusijos valdovą – premjerą Vladimirą Putiną „savo geriausiu draugu Vladimиру“.

Tokioje situacijoje kalbėti apie ES vieningą politiką Rusijos atžvilgiu, ypač apie vieningus veiksmus prieš Rusijos užmestą energetinį apynasrį Europai, nėra prasmės. Tuolabiau kad dėl teisės vadintis „geriausiu Vladimiro“ draugu be S. Berluskonio varžos vienas būrys Maskvos liokaju iš Parizyjaus, Berlyno, Madrido, jau nekalbant apie Graikijos ir Kipro vadovus. Todėl ir džiaugėsi Rusijos atstovas prie NATO, vienas iš imperijos atkūrimo strategų Dmitrijus Rogozinas, kad šios dvi provoslaikiškos šalys – Graikija ir Kipras tradiciškai gina ir mūru stoja už Maskvą visuose Europos Sąjungos forumuose.

Jonas BALNIKAS

Ivykiai, komentarai

“Istorinių rusų žemų” užgrobimo planas

„penktosioms“ kolonomis,

esančioms Baltijos valstybėse,

kurių atstovai vadovauja at-

skiroms partijoms ir yra įsitir-

tinę finansų ir verslo struktūro-

se, jau duotas įsakymas ilgai ne-

dešiant veikti. Lietuvoje, dirva

po Seimo rinkimų būsimai pro-

rusiskai vyriausybei aktyviai

purenamą traktoriais ir buldo-

zeriais. Vien tik pasiklausius

Rolando Pakso kalbą aiškū,

kam tarnauja šis politinis veikė-

jas. Kalbėdamas Visagine (R. Pakas į savo gerbėjus kreipėsi rusų kalba)

dėstė, kaip jis keisiąs Lietuvos įstatymus ir leisiąs naudoti rusų kalbą bei

keisti vietovių pavadinimus.

Anot R. Pakso, nenormalu,

kai Rusijos kaimyno preziden-

tas atstovauja ne lietuvių,

o amerikiečių tautos ir vyriausybės interesams. Su „didžiuojou kaimynu“ jis pasirengės

dirbtį petis petin, ranka rankon.

Mūsų nelaimė, kad ne

vienas R. Pakas tam pasirengės.

Putinas su Medvedevu ga-

li džiugauti – jų paskelbtos už-

sienio politikos strateginės ma-

šinos sraigtelis gali sėkmingai

suktis ir Lietuvoje.

Šiluovoje melstasi už Lietuvos kariuomenę

Pasakojama, kad Šiluovoje, nedideliaame Žemaitijos miestelyje Raseinių rajone, 1608 metais pasirodžiusi Švč. Mergelė Marija, ir tai buvęs pirmasis žinomas Dievo Motinos apsireiškimas Europoje. Nuo to laiko Šilinės – Mergelės Marijos gimtadienis – ir stebuklu laikomas jos paveikslas į Šiluvą sutraukia mielas maldininkų.

Rugsėjo 9-ąją – ketvirtąjį Šv. M. Marijos apsireiškimo 400 metų Jubiliejaus dieną – Šiluovoje buvo aukojamos šv. Mišios už Lietuvos kariuomenę. Pagrindinėje Eucharistijos liturgijoje melstasi už Lietuvos karius, partizanus, savanorius, šaulius; prašyta Dievo globos Tėvynei.

Pagerbti Šiluvos Dievo Motiną ir dalyvauti jubiliejiniene pamaldoje tądien atvyko Lietuvos kariuomenės karinių dalinių kariai bei jų vadai, Lietuvos Laisvės kovotojai, savanoriai, šauliai. Dalyvavo krašto apsaugos ministras Juozas Olekas, ministerijos ir kariuomenės vadovybės atstovai. Šv. Mišiose giedojo Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos chorus „Kariūnas“ ir Vilniaus įgulos kariuomenės ramovės vyru chorus

„Aidas“, grojo Lietuvos sausumos pajėgų pučiamujų orkestras.

Šv. Mišių pradžioje Lietuvos kariuomenės ordinara Šiaulių vyskupą Eugenijų Bartulį, generalvikarą, vyriniausiajį kariuomenės kapellioną g. kanc. plk. Juozą Grąžulį, kitus kariuomenės kapellionus – 80 koncelebruančių dvasininkų, visus piligrimus pasveikino liturgijai vadovavęs Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius.

Homiliją, skirtą kariūnams ir vienims maldininkams, pasakė kariuomenės ordinara E. Bartulis. „Daryti tai, ką liepia Kristus – tai tikėti ir pasitikėti Juo. Juk yra tikroji Kristaus ramybė ir Kristaus džiaugsmas, kuris gimsta mu myse, kaip tikėjimu besi-

remianti pastovi vertybė“, – sakė ordinaras, paaiškindamas, kad Jėzus laukia plačiai atveriamos kiekvieno širdies, trošta meilės atliepo.

Krašto apsaugos ministras J. Olekas sakė tikėjus, jog į Šiluvą, kur tądien susirinko visos kartos, kur atsineštos skirtingos istorinės patirtys, visus atvedė tikėjimas, nes be jo stipriausias karys būtų silpnas.

„Tremtinio“ inf.

Šiluovoje aukojamos šv. Mišios

Sveikiname

Sveikiname likimo sesę, Laisvės kovotoją, Kengyro lagerio sukilimo dalyvę, LPKS Marijampolės skyriaus pirmmininkę Nelę GUSTAITYTĘ-ŠALČIUVIENĘ garbingo 80 metų jubiliejaus proga.

Linkime geros sveikatos, Dievo palaimos ir ilgų gyvenimo metų.

Kengyrietės

80-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname Albina JAŠKEVIČIŪ, Lietuvos laisvės kovos sajūdžio Tauro apygardos Vytenio būrio partizaną Kovą, kentejusį Olžeraso ir Omsko lageriuose. Linkime geros sveikatos ir stiprybės.

LPKTS Kauno filialas

Lietuvos kariai jubiliejinėse pamaldoje Šiluvuje
Gintauto Deksnio nuotr.

ŽYGIO „KĘSTUČIO APYGARDOS PARTIZANŲ TAKAIS - 2008“ MARŠRUTO SCHEMA

Renginio pradžia: 2008-10-04 (šeštadienį) nuo 10.00 val. Kviečiame atvykti nuo 9.00 val. iki 10 val. į Skaudvilę (atvykimo vieta - prie Policijos nuovados). Maršrutas: Skaudvilė – Antegluonis – Tauragė – Žvėngiai – Pajūris – Šilalė – Laukuva – Lakštingalų slėnis (Alijošiškių km. Pagramantės regioninis parkas).

6. ŠILALĖ. Paminklai „LIETUVOS PARTIZANAMS“ IR NEGRĮZUSIEMS IŠ TREMTIES“.

5. PAJŪRIS. Paminklas „ŽUVUSIEMS UŽ LIETUVĄ“.

4. ŽVINGIAI. Paminklas žuvusiems partizanams atminti.

Organizatoriai – LPKTS Tauragės ir Šilalės filialai.

Smulkesnės informacijos teirautis LPKTS tarybos pirminkino Edvardo Strončiko tel. 8 610 19190

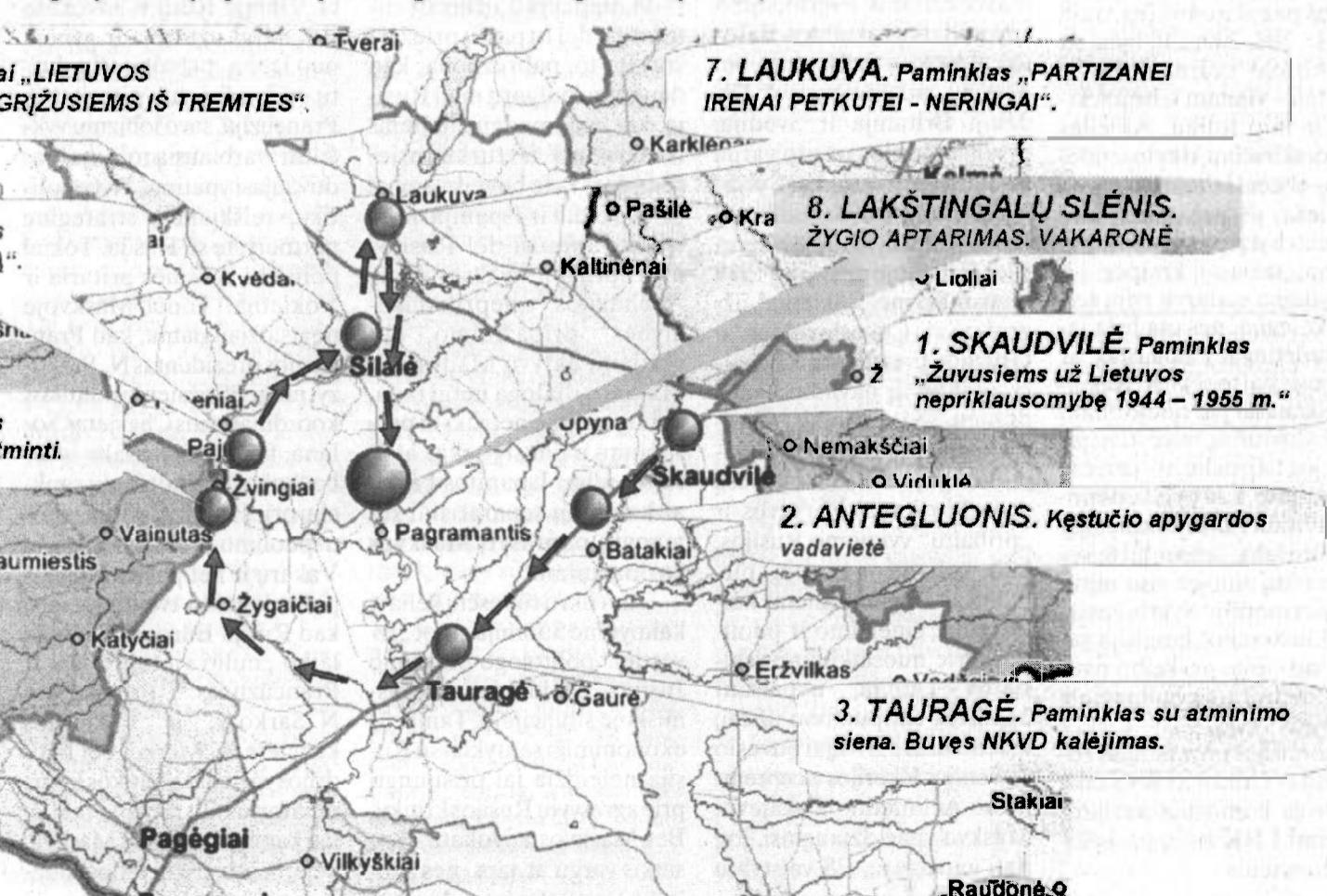
7. LAUKUVA. Paminklas „PARTIZANEI IRENAI PETKUTEI - NERINGAI“.

8. LAKŠTINGALŲ SLĒNIS. ŽYGIO APTARIMAS. VAKARONĖ

1. SKAUDVILĖ. Paminklas „Žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę 1944 – 1955 m.“

2. ANTEGLUONIS. Kęstučio apygardos vadavietė

3. TAURAGĖ. Paminklas su atminimo siena. Buvęs NKVD kalėjimas.

Tēsinys.
Pradžia Nr. 34 (816)

Mes norėdami išvengti atsakomybės už nenumatyto organizacijos dalyvavimą, skaičiavome susirinkusiuosius ir dalį nukreipėme tuo metine Pergalės krantine (dar Karaliaus Mindaugo prospektas) į Karmelitų Sv. Kryžiaus bažnyčią. Veikėme tiek, kiek leido galimybės. Vėliau Kauno milicijos pareigūnai pripažino, kad jie taip pat veikė pagal galimybes: nepuolė mūsų, nors tam buvo kurstomi tame pačiame pastate įsi-kūrusio KGB padalinio.

Įkurta būvusių tremtinių ir politinių kalinių organizacija tapo aktyviaja Lietuvos Persitvarkymo Sajūdžio Kauno skyriaus bendražyge. Stebėdami TSKP XIX suvažiavimo delegatų sutiktuvį įrašą, klausydamiesi tada dar nežinomo, dabar gerbiamo politinio veikėjo Vytauto Landsbergio kalbos, su Sajūdžio Kauno skyriaus iniciatyvinės grupės nariu, A. Majausku, pastarajį praminėme "žolėdžiu", kalbančiu apie paukštelių išsaugojimą plėšrūno žinduolio ištvoste. Istorija parodė, kad tai buvo gilia diplomatiška paremtos mintys.

Mūsų organizacijos egzistavimo reikalai nebuvu derinami su kolaborantais. Ėjome drąsiai, palaikomi Sajūdžio radikaliojo Kauno skyriaus ir, manau, dar radikalesnio Vibrotechnikos padalinio. Pastarojo vadovas akademikas dr. Kazimieras Ragulskis man perdaivė 100 rublių Sajūdžiui arba "Tremtinui" paremti, leido panaudoti tūkstantines lėšas, jei oficialiai sugebėsime apeiti sovietų įstatymus šioms organizacijoms remti. Tuo pasinaudojau pervesdamas lėšas Laisvės paminklo atstatymui ir kitoms reikmėms. Turime pripažinti, kad sovietai naudojosi net jų susikurtų prieš protu pasaulinės ekspansijos naudai. Šiuo metu Kaune dar gyvena jų propagandininkas, kariuomenės pulkininkas, skelbės, kad pasaulyje liks arba socializmas, arba – pelenai. Galime padėkoti Dievui, kad nei vieno, nei kito nėra: šėtoniškoji valia nugalėta. Mano pasiekimai šiek tiek atvésino tuometinės valdžios nepasitenkinimą mūsų organizacijos atžvilgiu. Nors grįžęs iš partijos komiteto vienos mokyklos direktorių informavo, kad kuriasi nevaldomos organizacijos, iš kurių baisiausia – "Tremtinys".

Mano mintys apie organizaciją ir Sajūdį persipina, nes tai lyg sesės ar broliai dvyniai. Dievas man suteikė palaimą dalyvauti šių dieviškiųjų apraiškų gimime. Ketvirtadalis mūsų organizacijos narių bu-

Pirmieji žingsniai

LPKTS skyrių pirmininkų konferencija 1991 m. Kaune

Tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių sąskrydis „Su Lietuva širdy“ 2007 m. Ariogala

Tremtinių palaikų, parvežtų iš Sibiro, sutikimas Kėdainiuose 1991 m. A.Kazlo nuotrauka

vo Kauno Sajūdžio iniciatyvinės grupės nariai. Aš buvau vienas iš keturių Sajūdžio Kauno grupės koordinatorių. Su šypsena prisimenu, kaip juo tapau. Man nedalyvaujant išrinko vieną iš trijų koordinatorių, nes manė, kad Sajūdis dėl savo šventų tikslų privalo būti prisdengęs komunistu, o aš toks iresu. Po to apsigalvota – spontaniškai viskas įvyko 1988 metų vasarą, vėl buvo perrinkti koordinatoriai. Tada jie išrinkti keturi: C. Stankevičius, A. Kaušėdas, K. Uoka ir aš, kaip vienintelis ne komunistas. Anksčiau niekas neabejojo, kad pagal pasiekimus galėjau būti nepartiniškas. Dar vienas pastebėjimas: po iniciatyvinio susirinkimo prie mano namų laukė pasa-

la: tuo metu geriausiam auto-mobilje "Volga"- GAZ21. Iš jos iššokęs asmuo lydėjo mane net iki laiptinės. Tai buvo okupantų įprastas gąsdinimo būdas. Kaip vėliau paaiškėjo, tai buvo daroma ne KGB, o Kauno miesto partijos komiteto iniciatyva.

"Tremtinio" organizacijos steigiamojo susirinkimo metu deklaravome savo veiklą. Svarbiausi punktai: istorinės atminties išsaugojimas, nukentėjusių nuo represijų teisių atkūrimas, palaikų parvežimas, socialinė parama bei Sajūdžio idėjų puoselėjimas. Socialinės paramos programoje aktyviai dirbo studijų kolega, 1941-ųjų tremtinys Algirdas Belžekas. Šią veiklą jis buvo priešpastatęs net po-

litinei, kuriai pirmenybę teikė pirmininkas. Man teko tarpinis vaidmuo. Ši reiškinį galima vertinti prieštaragingai. Vieini mūsų aplinkos žmonės neprarado gyvybingumo, išliko orūs represijų nuožmume ir materialiaiapsirūpinė, kiti – paskutinį kartą sočiai pavalgę prieš represijas ir gaunantys devynių rublių valstybės pašlapą. Socialinis sektoriusrado laisvų butų ir juos pardavė politiškai nukentėjusiems asmenims. Po nepriklausomybės atkūrimo jis atskleidė KGB konspiracijų namą Putvinskio g. 39, Kaune, kuris, šviesios atminties Vytauto Stašaičio pastangomis, atiteko mūsų organizacijai. Socia-line veikla taip pat rūpinosi šviesios atminties asmenybė Albina Andriukaitienė ir buvęs politinis kalinas Romas Karbauskas.

Visi kartu rengėmės blogiausiams įvykiams. Blogio imperija bet kada galėjo atsigauti iš šoko būsenos ir paskelbti, kad pertvarka jau įvyko ir remimas, toks kaip Sajūdis, neberekalingas. Bet represijų faktas jau buvo atskleistas. Maskvoje egzistavo "Memorialas", darantis įtaką visai blogio imperijai ir siekiantis Rusiją paversti gėlio valstybe. Mes rengėmės perimi Sajūdžio tikslus. Tačiau, Dievui padedant, mums neteko šis vaidmuo. Vienok, mes išlikome politiškai budrūs: aktyviai dalyvavome rinkimuose, džiaugėmės, kad rinkimuose įvadinamąją SSRS Aukščiausią Tarybą laimėjo Sajūdis. Tada žinomas komunistų veikėjas, vėliau tapęs Lietuvos Respublikos prezidentu pareiškė: "Mums atsiliepia 1941-iej". Visos kitos represijos jau buvo pateisintos, Lietuvospartizanų kova – apjuodinta.

Pirmaisiais mūsų organizacijos gyvavimo metais pirmą kartą despotinės okupacijos sąlygomis – 1988-ųjų lapkričio 23 d. surengėme Lietu-

vos kariuomenės 70-mečio minėjimą. Dabar ši diena valstybinė šventė, Lietuvos karių diena. 1989 m. vasario 11 d. Kaune, specialiosios autotransporto įmonės salėje, surengėme pirmąjį Lietuvos politinių kalinių ir partizanų suvažiavimą. Tų pačių metų kovo 26 d. pašventinome pirmąjį paminklą keturiems Lietuvos partizanams jų žūties vietoje – Prienų r. Pakuonio sen. Laukiškės kaime. Gegužės 13 d. Anykščių apylinkėse 1945–1949 m. žuvusių partizanų palaikus perkėlėme į Skiemonių kapines. Tuo pačiu metu žuvusių partizanų palaikus pagerbėme Vilkijoje. 1989 m. birželio 3–4 d. Kaune surengėme Baltijos šalių politiškai represuotų asmenų susitikimą, spaudoje paskelbėme pareiškimą: "Atstovai pagrindiniu tikslu laiko dvasinių ir materialinių savo tautų žydėjimą, kuris galimas tik atkūrus Estijos, Latvijos ir Lietuvos valstybinę nepriklausomybę (...); stengtis, kad SSRS vadovybės įvykdėtos masinės represijos būtų pripažintos Estijos, Latvijos ir Lietuvos tautų genocidui ir nusikaltimu žmonijai." 1989 m. birželio 14 d. surengėme Vilties ir gedulė dienos minėjimą, kuris, skambant kataliku, ortodoksų ir kitų krikščionių varpams, prasidėjo Kaune, Vytauto Didžiojo muziejaus sodelyje. Minėjimas nuvilkijo per visą Lietuvą, pasiekė Vilnių, o 24 val. buvo užbaigtas Kaune. 1989 m. liepos 28 d. į Kėdainius parvezėme pirmąjį aviaekspediciją su 120 tremtinių karstų iš Igarkos ir Lenos upės žiočių. Prasidėjo visuotinis palaikų gabenimas į gimtąjį žemę. 1989 m. rugpjūčio 23-ąją – Juodojo kaspino ir Baltijos kelio dieną išplatinau Vilniuje, Sajūdžio Seimo posėdyje. Tai buvo labai priešiškai sutikta.

1989 m. rugsėjo 17 d. Garliavoje, Kauno r., nuo buvusio stribyno numušėme lentą, skirtą vadinamiesiems "liaudies gynėjams" įamžinti. Tų pačių metų lapkričio 4-ąją Kaune, "Šilelio" salėje, paminėjome Rezistencijos dieną, nes būtent šią dieną 1945 metais Lietuvos laisvės armijos veikla prieš vokiškuosius okupantus buvo nukreipta prieš daug žiauresnį – sovietinio genocido vykdytoją.

Povilas VARANAUSKAS
(Bus daugiau)

Naujasodžio tragedija

Skiriama prieš 60 metų įvykusių žudynių aukoms atminti

1946 m. gegužės 1 d. į Lietuvą buvo atsiųstas majoras A. Sokolovas, kuriam buvo pavesta suorganizuoti provokatorių grupę kovai su Lietuvos patriotais: partizanais, jų rėmėjais, ryšininkais. Tų metų rugpjūčio 16 d. buvo įkurtas pirmas centrinių MVD kovos su banditizmu ypatingasis būrys. Jame buvo 20 specialiai paruoštų provokatorių (iš jų – septyni lietuvių). Būrys buvo dislokuotas netoli Vilniaus, atskiroje sodyboje, kur vyko smogikų mokymai. Jie vaizduodavo atklydusius partizanus, ieškančius ryšių su vietiniais partizanais. Suradę vietinius partizanus, stengavosi apgaulės būdu prie jų priartėti ir išžudyti. Iš smogikus buvo priimami idėjiniai stribai, partizanai išdavikai (dažnai – i nelaisvę patekė partizanai, neišlaikę kankinimų) ir visuomenės atplaišos, įvairios žmogystos, žinančios partizanų gyvenimą ir mokančios lietuvių kalbą.

Deja, DKA partizanams nepavyko išvengti kruvinų susidūrimų su smogikais. Vienas jų įvyko 1948 m. rugpjūčio 16 d. Naujasodžio kaime (dabartinėje rytinėje Kauno dalyje). Istorikės Nijolės Gaškaitės, kauniečio gydytojo Jono Venckevičiaus, partizanų būrio vado Jono Ožeraičio, kitais rašytiniais šaltiniais bei LYA operatyvinių bylų duomenimis galima susidaryti tokia įvykusių drama.

Jau tą metų vasarą MGB operatyviniuose dokumentuose minima, kad sekama DKA štabo ryšininkė Nastutė Rumševičiutė, g. 1926 m., iš Žaslių vls., Kaugonių k. 1947 m. praradusi ryšį su partizanu vadais savo krašte (Žalias Velnias, Petras Klimavičius, Benediktas Trakimas ir kiti jau suimti ir įkalinti). Ji atvyksta į Kauną, apsigyvena konspiraciame bute M. Melnikaitės gatvėje ir tampa svarbiausia pakaunės partizanų ryšininkė su Tauro apygarda ir besipriešinčiais pavieniais partizanais Trakų ir Ukmergės apskrityse. Tas butas sau-gumui seniai žinomas ir sekamas. Mergina nežino, kad jos pagalba siekiama suduoti paskutinį smūgį Rumšiškių, Pažaislio, Karmėlavos valsčiuose vis dar atkakliai besipriešinantis. Ruošiama operacija visus būrių vadus ir partizanus surinkti į vieną vietą ir likviduoti. Juo labiau kad pakaunė 1948 m. tapo vienu iš didžiausių pasipriešinimo židinių DKA. Ir štai per N. Rumševičiutę-Narsutę, Nastutę renkami partizanai Karmėlavos valsčiaus Naujasodžio k., Juozo ir Agotos

Grikšelių sodyboje. Vieta smurtui patogi – netoli Palemono ir vieškelio, kur galima sutraukti kariuomenę, arti nėra ir didelių miškų, netoli geležinkelis. Skubina atlikiši veiksmą ir tai, kad, MGB žinomis, jau žuvės apygardos 6-ojo bataliono vadą Klemensas Gurskas-Riešutas, o partizanai nori išsirinkti naują vadą, galintį apjungti besipriešinančiuosius. MGB per Narsutę organizuoja tą susitikimą, pranešdami apie tai net Jonui Ožeraičiui į Vilnių, kur partizanas gydos po sužeidimo. Jis iš Vilniaus geležinkelio stoties ankstyvumu traukimui turėtų atvykti į Naujasodžio su naujuoju apygardos vado paduotoju Pranu Žičiumi-Vėjų, kuris irgi MGB jau neįreikalingas, jo naivumu pasinaudojama. Tik Vėjas į stotį neatėjo, nes 1948 m. rugpjūčio 15 d. buvo suimtas. Jonas Ožeraitis važiuoja vėlesniu traukiniu ir atvyksta į tragedijos apylinkes jau po žudynių.

MGB čia panaudoja patikimus ir žiaurumą pasižymėjusius smogikus. Šešių išdavikų būriui vadovavo Algimantas Zaskevičius-Tautvaiša, buvęs partizanas, užverbuotas 1947 m. kovo 11 d., agentūriniu slapyvardžiu „Kapitonas Švedrys“, dar žinomas ir kaip „Bagdonas“, „Zizas“. Tarp smogikų buvo kaunietis Antanas Chainauskas-„Šalna“, parsidavęs buvęs vokiečių armijos puskarininkis Rudolfas Ottingas-„ltm. Kirvis“, J. Balita-„Ažuolas“, S. Franconis-„Vilkas“. Agentūriniu slapyvardžiu „Serbentas“ prisidengusio smogiko pavardė nežinoma.

Smogikų grupė, pasivadinusi partizanų būriu, dar prieš rytą išlaipinama iš mašinos už Palemono stoties, 2 km atstumu nuo kaimo. Ji greitai susitinka su ryšininke Narsute, kuri paaiškina, kad Grikšelių sodyboje yra partizanai Bevardis ir Varpas, o Vaidotas ir Sakalas turi greitai grįžti. Viši ateina prie Jurgio Grikšelio sodybos dar su tamsa, ryšininkė prikelia miegojusius partizanus. A. Zaskevičius su keiliais bendrais užėina į trobą, akimis susiranda klasės draugą P. Vainių, puola spausti ranką. Prasideda pokalbis, kurio metu MGB agentas „Švedrys“ papasakoja apie žygį, sužino, kad atėjo tik dviejų būrių vadai, nutaria palaukti kitų ir nueina su Varpu į daržinę. Apie 8 val. sargyboje budejės smogikas Serbentas pamato grįžtančius Vaidotą ir Sakalą. Gal partizanų būrio vadai Vytautas Janavičius ir buvo pajutęs klastą, bet daržinėje buvo tyliai pasmaugtas

A. Chainausko-„Šalnos“. Po kurio laiko Vaidotas ir Sakalas ateina į daržinę, o Bevardis lieka troboje. Kiti pradėti negailestingai šaudyti. Ypač žiauriai darbuojasi vokietis. Jis nušauna būrio vadą Vaidotą, partizaną Bevardį ir dvi merginas: ryšininkę Nastutę Rumševičiutę-Narsutę bei šeimininko dukterį Skirmantę. Pagal smogikų planus, nesunaikinus visų apylinkės partizanų vadų, teks inscenizuoti mūšį su kareiviais ir pasklisti po apylinkes kitų partizanų medžioti. Kad sumėtytų pėdas, įvyksta „mūšis“ su kareiviais, ir smogikai pasitraukia. Po žudynių smogikai apiplėše vienkiemį, girtavo ir valgė Grikšelių dešras bei skilandžius.

Iš ataskaitų MGB nustatyta, kad Naujasodžio k. žudynės vyko 1948 m. rugpjūčio 16 d. 9 val. 15 min. Šaudė agentai „Bijūnas“, „Kirvis“, „Vilkas“, „Serbentas“, „Ažuolas“ ir „Švedrys“.

J. Ožeraičio tvirtinimu, į tragedijos vietą buvo atvykęs „Erelis“ su apygardos „vadu Griežtu“, bandoma nužudyti tuosius atpažinti. Tą pačią dieną MGB Kaišiadorių apskritys viršininko paduotojas majoras Antonovas, atstovai iš MGB A. Griščekinas ir R. Rinkevičius bei 261 šaulių pulko kuopos vadasis Novikovas surašė nužudyti atpažinimo aktą, ne visai tiksliai nurodydami žuvusiuosius. Šiame akte nurodyta, kad operacijos metu paimta: kulkosvaidis, du automatai, keturi pistoletai, trys granatos ir 850 šovinių. Šiandien galima įvardinti visus žuvusiuosius: Jonas Černiauskas-Vaidotas iš Užtakų k., Rumšiškių valsč., g. 1920 m., vadinamas batalioninu vadu, Vytautas Janavičius-Varpas iš Kauno, g. 1927 m., būrio vadasis Petras Vainius-Sakalas iš Kauno, g. 1926 m., Pranas Ulozas-Bevardis iš Kapitoniskių k., Rumšiškių valsč., g. 1924 m., Nastutė Rumševičiutė-Narsutė iš Kaugonių k. Žaslių valsč., g. 1926 m., centro ryšininkė, Juozas Grikšelis-Zvirblis, sodybos šeimininkas, g. 1892 m., Agota Grikšeliene, sodybos šeimininkė, g. 1911 m., Skirmantė Grikšelytė, sodybos šeimininkų duktė, g. 1931 m., ryšininkė, Rožė Kupréniene, A. Grikšeliene motina, g. 1873 m.

Cia pat, kieme, NKVD pa-sityciandomi „susodino“ žuvusiuosius kūnus rateliu, surišo jų rankas ir fotografavo. Po kurio laiko nužudytieji buvo užkasti Gastilonių k. galulaukėje, kur dabar tyvuliuoja Kauno marijos. 1991 m. birželio 1 d. gydytojo Jono Venckevičiaus, partizanės Salomėjos Piliponytės iniciatyva tragedijos vietoje buvopastatytas metalinis kryžius. Stanislovas ABROMAVIČIUS

LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sąrašą asmenų, pretenduojančių į kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą

(*Tėsinys*)

Juozas Kučinskas, g. 1928 m., pogr. organ. „Jaunoji Lietuva“ narys, Telšiai 1946–1949 m.
Juozas Kundrotas, g. 1921 m., pogr. organ. LLA narys, Kretingos aps. Kulių valsč. 1945–1950 m.

Bonaventūras (Benoventūras) Laskevičius, g. 1920 m. (po mirties), karininkas, policininkas, Kaunas 1919–1941 m.

Leonas Latonas, g. 1899 m. (po mirties), ats. karininkas, policininkas, tautininkas, Vilnius 1919–1941 m.

Pranciškus (Pranas) Lingė, g. 1914 m. (po mirties), polici-ninkas, pogr. organ. narys, Rokiškio aps. Juodupės valsč. 1941–1947 m.

Mikalojus Lipčius, g. 1894 m. (po mirties), ats. karininkas, tautininkas, Kaunas 1921–1940 m.

Emilis (Emilijus) Henrikas Malvicas, g. 1897 m. (po mirties), šaulys, tautininkas, Švenčionių aps. Labanoro mstl. 1930–1941 m.

Pranciškus Marcišauskas, g. 1908 m. (po mirties), rėmėjas, Ukmergės aps. Tankisto, Girėno būriai 1950–1953 m.

Juozapas (Juozas) Markevičius, g. 1903 m. (po mirties), partizanas, Joniškio aps. Žagarės valsč. 1947–1952 m.

Monika Mateikienė-Rudzikiatė, g. 1927 m., ryšininkė, Alytaus aps. Kapčiamiesčio valsč. 1947–1949 m.

Anicetas Martišius, g. 1902 m. (po mirties), tautininkas, Kaunas 1937–1941 m.

Mykolas Mataitis, g. 1889 m. (po mirties), vidaus reikalų sistemas pareigūnas, Kaunas 1919–1941 m.

Juozapas Matulaitis, g. 1897 m. (po mirties), ats. karininkas, šaulys, Alytaus aps. Varėnos valsč. 1919–1941 m.

Jonas Matulevičius, g. 1929 m. (po mirties), partizanas, Lazdijų aps. Veisiejų valsč. Dainavos apyg. Šarūno rinktinė Sakalo būrys 1950–1951 m.

Juozas (Josif) Micevičius (Miciūnas), g. 1910 m. (po mirties), šaulys, tautininkas, Vilnius 1937–1940 m.

Norbertas (Norba) Mikita, g. 1885 m. (po mirties), sukilimo dalyvis, Rokiškio aps. Obelių valsč. 1941-06-22–28.

Adomas Vincentas Mitkus, g. 1892 m. (po mirties), šaulys, tautininkas, Kauno aps. Garliavos mstl. 1926–1941 m.

Benius Nekrašius, g. 1920 m., ryšininkas, Raseinių aps. ir valsč. 1944–1945 m.

Juozas Norvilas, g. 1920 m., rėmėjas, Tauragės aps. Šilalės valsč. Kęstučio apyg. Margio, Rūtenio, Algirdo būriai 1946–1953 m.

Jadviga Padavičienė-Žibinskaitė, g. 1930 m., rėmėja, Palanga 1948-01–1948-06.

Teofilė Palubeckienė-Semėnaitė, g. 1926 m. (po mirties), ryšininkė, Panevėžio aps. Raguvo valsč. Titnago būrys 1945–1950 m.

Jonas Pauliukas, g. 1911 m. (po mirties), mokslo ir kultūros veikėjas, tautininkas, šaulys, Telšių aps. Alsėdžių valsč. 1930–1941 m.

Antanas Petkūnas, g. 1914 m. (po mirties), karininkas, Šakių aps. Lukšių valsč. 1936–1941 m.

Stasys Pšigockas, g. 1907 m. (po mirties), partizanas, Alytaus aps. Simno valsč. 1947–1948 m.

Konstantinas Puidokas, g. 1930 m., ryšininkas, Šilutės aps. Šilutės valsč. 1947–1951 m.

Vincas (Vikentij) Pupelis, g. 1909 m. (po mirties), šaulys, Zarasų aps. Smalvų valsč. 1941–1945 m.

Juozas Rimeika (Remeika), g. 1914 m. (po mirties), partizanas, Joniškio aps. Žagarės valsč. 1947–1952 m.

Vaclavas Rudnickas, g. 1932 m. (po mirties), partizanas, Joniškio aps. Žagarės valsč. Kuni-gaikščio Žvelgaičio rinktinė Ažuolo būrys 1950–1952 m.

Regina Rulinskienė-Matuliauskaitė, g. 1933 m., rėmėja, Raseinių aps. Kelmės valsč. 1945–1952 m.

Juozapas (Juozas) Sakalauskas, g. 1900 m. (po mirties), karininkas, Vilniaus m. 1933–1941 m.

Valentinas Elegijus Sartys, g. 1912 m. (po mirties), tautininkas, šaulys, Šakių aps. Griškabūdžio valsč. 1936–1941 m.

(Bus daugiau)

Atsiliepimus apie šiuos pretendentus galite siuštis adresu: Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino pr. 40/1, LT-01110 Vilnius. Teirautis tel. (8 5) 231 4157.

Komisijos pastaba. Sąrašas skelbiamas remiantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos darbo reglamento 8 punktu: "Pretendentai į kario savanorio ar laisvės kovų dalyvio teisinį statusą skelbiami spaudoje".

Europos institucijos iš arčiau

Europarlamentarės Laimos Andrikiėnės kvietimu grupė TS atstovų viešėjo Europos Parlamente Strasbūre ir Briuselyje. Kvietimą susipažinti su EP darbu gavo Joniškio, Pasvalio ir Panevėžio Tėvynės sąjungos, tarp jų ir Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos, atstovai.

Susipažinome su Europos Parlamento struktūra, procedūromis ir funkcijomis. Sužinojome, kaip sudaromas ir kaip paskirstomas Europos Sajungos biudžetas. ES institucijos yra Europos Parlamentas, Ministrų Taryba ir Europos Komisija. Lietuvai EP atstovauja 13 deputatų. Nuo 2009 metų Lietuvai atstovaus jau 12 parlamentarų, kadangi daugėja naujai prisijungiančių šalių. Kelionė praturtino mūsų supratimą apie Europos Parlamento darbą, kasdienybę, problemas bei perspektyvas.

Mums pavyko stebėti plenarino posėdžio eiga Strasbūre. Idomi detalė – jei pasakantysis kokiu nors klausimu per ilgai kalba, prie jo priėina du tvarkdariai ir mandaigai palydi į vietą. Tą dieną garbė teko Slovakijos preidentui. Posėdžiuose svarstomi klausimai apima visas ES šalių gyvenimo sferas – nuo gamtos apsaugos iki totalitarių režimų nusikaltimų. Kaip žinome, dalis naujujujų ES šalių ragina vienodai ver-

Antanas Sudavičius, Raimondas Pankevičius (LPKTS Pasvalio ir Panevėžio filialų pirmininkai) prie masinių deportacijų lentos Strasbūre

tinti nacizmo ir komunizmo nusikaltimus.

Europos Parlamente Strasbūre kabo atminimo lenta sovietinio režimo aukoms pagerbtį. Ji atidengta 1941 m. birželio 14 d. masinės deportacijos 65 metų sukaktai pažymėti. Mus, buvusių politinių kalinių ir tremtinių atstovus, malonai nustebino, kad Europoje žinoma ir gerbiama Lietuvos ir kitų Baltijos šalių tragedija.

Nustebino ir tai, kad Europos Parlamentas vis keičia darbo vietą. Aštuoniolika savaičių skirta komisijų posėdžiams Briuselyje, dvyliką plenarinių sesijų Strasbūre ir šeši mini plenariniai posėdžiai Briuselyje. Tai ištisė apsunkina parlamentarų gyvenimą – vien tik kiek dokumentų reikiā susidēti ir vykti į kitą miestą dirbtį tą patį darbą.

Skelbimai

Rugsėjo 20 d. (šeštadienį) 12 val. LPKTS būstinės salėje (Laisvės al. 39, Kaune) įvyks kraštiečių klubo „Sūduva“ sėja. Susitiksime su svečiu iš JAV. Koncertuos ansamblis „Santaka“, vadovė J. Šimaitienė.

* * *

Rugsėjo 21 d. (sekmadienį) Lekėčiuose, Šakių r., bus šventinamas naujai pastatytas paminklas Nežinomajam partizanui. **10 val. šv. Mišios** Lekėčių bažnyčioje. Po šv. Mišių Lekėčių kapinėse paminklo pašventinimas. **12 val. kviečiame į Puskunigų kaimo turizmo sodybą** prie arbato puodelio ir atsineštų vaišių.

* * *

Rugsėjo 25 d. (ketvirtadienį) 17 val. Marijampolės apskrities viršininko administracijos posėdžių salėje (Vytauto g. 28) įvyks Z. Vidrinsko knygos „Tarp šūvių ir spylgiuotų lagerio vielų“ pristatymas. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumeratos indeksas – 0117. Prenumerata kainuoja: 1 mén. – 5,60 Lt, 3 mén. – 16,80 Lt.

Vienas savaitraščio numeris kainuoja 1,40 Lt.

„Tremtinys“ išeina keturis kartus per mėnesį. Prenumerata priimama iki kiekvieno mėnesio 22 dienos.

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė
Redakcija:

Aušra Šuopytė,
Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė

Tremtinys

Redakcija pasilieka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.

ILSEKITES RAMYBĖJE

Juozas Galdikas

1936–2008

Gimė Rokiškės k., Kretingos r., ūkininkų šeimoje. Mokėsi Salantų vidurinėje mokykloje. 1945 m. buvo suimtas tėvas, ištremtas į lagerius ir iš jų negrįzo. Mama, likusi su keturiais nepilnamečiais vaikais, buvo stribų persekiama. 1952 m. buvo ištremtas į Krasnojarsko kr. N.Ingašo r. Revučio gyv., vėliau į Sosnovą. Penkiolikmetis Juozas dirbo sunkius geležinkelio remonto darbus. Vėliau baigė Sosnovkos vidurinę mokyklą. Išvikuš nelaimingam atsitikimui, neteko kojos. 1959 m. grįžo į Lietuvą. Baigė Kauno politechnikos institutą. Iki pensijos dirbo Vilniuje inžinieriumi-konstruktoriaus. Su žmona Regina užaugino sūnum.

Palaidotas Vilniaus Rokantiškių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

Buvę Revučio tremtiniai

Matas Kaminskas

1928–2008

Gimė Marijampolės aps. Sasnavos valsč. Balemolės k. ūkininkų šeimoje, užauginusioje keturis sūnus ir dvi dukteris. 1944 m. kartu su vyresniuoju broliu Matas išejo į Šilavoto miškuose besikurianti partizanų būri. Broliui žuvus septyniolikmetis vaikinas, vykdymas žvalgo užduotį, 1945 m. buvo sulaikytas ir nuteistas 10 m. katorgos. 1945–1954 m. kalėjo Kagarando lageriuose. Paleistas iš lagerio ištremtas į Krasnojarsko kr. Jenisejsko r., kur 1948 m. buvo ištremta šeima. Dirbo miško pramonėje. Tremtyje sukūrė šeimą. Su žmona Konstancija užaugino tris vaikus. 1967 m. grįžęs į Lietuvą apsigyveno Marijampolėje, dirbo statybinėse organizacijose. Buvo LPKTS Marijampolės filialo tarybos ir LLKS narys. Jam suteiktas kario savanorio statusas.

Palaidotas Marijampolės kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, vaikus ir artimuosius.

LPKTS Marijampolės filialas,
Tauro apygardos partizanai

Juozas Spudvilas

1927–2008

Gimė Tauragės r. Gaurės valsč. ūkininkų šeimoje. Prasidėjus antrajai sovietų okupacijai, visa šeima ištraukė į Laisvės kovotojų gretas. Juozas išejo partizanauti. 1951 m. buvo suimtas ir nuteistas 25 metams griežtojo režimo lagerio. Kalėjo Komijos, Pečioros lageriuose. 1956 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Anykščiuose. Sukūrė šeimą, užaugino du sūnus ir dukterį. Buvo aktyvus LPKTS Anykščių filialo ir Tėvynės sąjungos narys.

Palaidotas Anykščių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukterį ir sūnus.

LPKTS Anykščių filialas

Antanas Rubinas

1925–2008

Gimė Liūnų k., Telšių r., gausioje ūkininkų šeimoje. Baigė Viešvėnų pradžios mokyklą. Vėliau dirbo tévu ūkyje. Užėjus antrai sovietų okupacijai buvo paimtas į sovietų armiją, kurioje ištarnavo šešerių metus. Grįžęs dirbo kolūkyje. 1951 m. ištremtas į Krasnojarsko kr. Balachtos r. 1954 m. vedé to paties likimo Albiną Matulevičiūtę. 1956 m. grįžo į téviškę, parsivežę du sūneliais. 1962 m. persikėlė į Gazdų k., Marijampolės r. Užaugino 8 vaikus, sulaukė 18 vaikaičių ir vieno provaikaičio.

Palaidotas Kalvarijos sav. Sangrūdos kapinėse.

Užjaučiame žmoną, vaikus ir vaikaičius.

LPKTS Marijampolės filialas

Knygų tremties ir rezistencijos tematika bei naujas „Laisvės kovų archyvo“ numerius galite įsigyti LPKTS būstinės knygynelyje, Laisvės al. 39, bei Tremties ir rezistencijos muziejuje, Vytauto pr. 46, Kaune.

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt , LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>
Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr.LT18 70440600 0425 8365.
Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
Ofsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 5500. Užs. Nr.

Kaina 1,40 Lt

